

BONGIORNO, FEJFÁJÁS . . . !

KOPECZKY LÁSZLÓ

Ilyenkor, mikor hervadtan kuporgok a nyikorgó bársonyszéken, mérhetetlenül irigylem a gyöngyház fejű esernyőt. Ha annak megfájdul a feje; egyszerűen lecsavarják, s akkor az ernyő nem fáj.

Jó lenne, ha én is lecsavarhatnám a fejem, kirakni messze a kamrába, két ugonkásüveg közé, hogy ne is lássam.

Amellett, hogy irtózatossá válnék erre a rosszul méretezett kupolára —, valahol mellette alul nagyfeszültségű idegesség vibrál.

Kívül-béven kívül a gyomrom, mert az ingemre loccsantottam, mikor a könnyököm az asztal sarkába vágtam . . . Egy pillanatig jó volt, hogy megoszlik a fájdalom, de aztán — bár ez inkább fordítva szokott történni — a fej elnyomta a könnyököt.

Ha most állnék csatasorba poézisben, vagy csak prózában is —, úgy érezném magam, mint egy Zetor a Ferrariék közt a monzai versenypálya start-fallánál.

És persze, meg kellene kerülnöm a hatalmas lyukakat, melyek a gondolati síkon tátonganak.

(Egész érthetetlenül nem jön fel — például — Leonardo da Vinci neve, habár szakállas képe vakító élesen áll előttem. Meg tudnám számolni a szárait. S ugyancsak tökéletesen látom repülő-masínájának ábráját . . . Az idegszálat, mely a nevét hozza, úgy látszik másik kettő laposra nyomta . . . De mért nincs együtt az egész: a neve, a művei, magánéletének fülemig gyűrűzött hullámai? . . .)

Ha Petőfi volnék, s nem akarnám elfelejteni a verset, provizórikusan így rögzítenék:

Egy bánt engemet
Ágyban közt
Lassan, akit rág . . .

Talán azért fáj így, mert vele folyton magára gondolok. A visszhang felérőstű.

. . . Kezdetben vala egy pici sajtás, és azt mondtam: „né, hát megint!” . . . A következő visszaverődésnél — mert az impulzus is nagyobb: — „né, hát megint! . . . és hogy!” . . . Majd: „az istókját, ez nem tréfál” . . . „Hú!” . . . „Aú!” . . . „Istenem, istenem!” . . . (az n⁻¹-ik fázisnál): „segítség!” . . .

És mert — ez már fix! — csodák vannak: érkeznek a doki bácsi.

Sápadt. Szemei karikásak.

— Olvastad? — kérdi.

— Mit?! — hördülök fel.

Mit kellett volna olvasnom még! Hiszen az agyam már úgymint teherbíró képéségén fölül terhelte. Ide már be nem megy semmi. Legfölbbe egy kis nonfiguratív próza. (Mivel az állhat kereszében is.) ... „En most méterhosszan kiönteném édes anyanyelvemet, az égre néznék kifordított szemgolyókkal, hogy a szemem fehéjrének énképletét láthatd, kedves Gyógymesterem.”

Nem néz a nyelvemre, hanem idegesen jár le-föl.

— ... Hát, hogy mit ír a Zerkopf az öreg Pehelkáról.

Megremegnek az orlikaim az ásitástól.

— Mit? ...

— Mocskolódik ...

Behunyom a szemem.

— Nem kell ugrani ... Zerkopf csak kétféle író ismer: 1) aki őt elismeri kritikusként, 2) aki a vágóhídi dolgozót látja kezemunkájában ... Pehelkával — az öregúr fejbőre és parókája közé rejti a véleményét — csak azért olyan szigorú, mert nem olvasta el a könyvét, hanem beletúrt ... En tőled inkább ...

Doktorom dühösen leint. Szétszattintja műszeres táskájának zárát, és előveszi onnan Pehelka könyvét.

— Aláhúztam néhány helyet ...

— Olvastam a könyvet ... En nem szeretem, ha aláhuzigálnak. Olyan ez, mint mikor a ringliről leeszik a kápri bogyt.

Az érvelés azonban csak engem gyengít el. Úgy fáj a kulcsontom, mint a műanyag ingvállfának, ha télikabátot akasztanak rá.

Jön a próza, orron át tremoló:

„... A vonat párákba burkolódzva megállt. Kiszálltam. Hordár nem volt sehol. Szakadoztak a karjaim a súlyos teher alatt. Lépteim kísértetiesen koppanáltak a kihalt folyosón. A nagy eperfa alatt bérkocsi állott. Odaszóltam a kocsisnak. Megfordult. Nyugodtan néztem csontos arcába ... — Ezeket hagyja itt — mutatott a poggyászra ...”

Abbahagyta az olvasást. Éreztem, hogy rám néz. Kinyitottam a szemem.

— Ennekem ... — A fejemet akartam mondani, de láttam, azt várja: mit szölok a csendes kisvárosi halálhoz, s hogy a terhekké súlyosodott tehetetlenséget a hálás utókorra hagyja a halandó író ... — Szép ...

Előre lapozott.

„A zongorára minden héten más kép került. A lány tizenöt éves volt. Már tudta, mi az örök szerelem.”

— Hehe!

A nevetés luxusnak bizonyult jelen állapotomban, mert elsötétült előttem a világ. Óvatosan leereszkedtem a dívány sarkára.

Most ott nyitotta fel, ahol egy recept állott jelzésnek.

„A híd karfájára könyökölt, és hallgatta a csendes zsuborékolást. — Ne ugorjon belé! — szólalt meg a háta mögött valaki. — Mi köze hozzá! — kiáltott hátra se nézve. — Uram, én ezt a vizet iszom ... — Elnevette magát. Az ismeretlen mellé könyökölt. Együtt nevettek. Villamos siklott el mögöttük. A vezető mogorván morogta maga elé: — Jó kedvük van ...”

Egy pillanatra kiállt belőlem minden fájdalom ... Magasodom ... Ereimben parfüm áramlik ... Szívem piros-kék-zöld pántlikákat lobogtat ... Sajnos, tudtam, hogy az egész csak két másodperc, és már görnyedtem is vissza.

Doktorom visszatette a könyvet a táskájába. — „Istenem, érkezik mindjárt a segítség!” —, de műszer helyett noteszt vesz elő.

— Meg kell válaszolni.

— Mit?! — sziszegtem.

— A kritikát.
 — Válaszolja a Pehelka.
 Villámokat szórt és dörgött.
 — Az istenfáját!... Szemed láttára pusztítanak el értékes embereket, és — a seggükbe dugva a szalmaszálát — fújnak fel nyegle hólyagokat!
 — Majd elfakad az a hólyag... Vagy visszafúj a szalmaszálon... Ami a Pehelkát illeti: mindent megtesz azért, hogy tetsszen azoknak, akik véleményére egy fabatkát sem ad... Nézd meg a...
 Ismét kiöltöttem a nyelvem, de a táskájában kotorászott.
 — Csak azt akarom megmutatni: hogyan írt még tavalyelőtt is róla a Zer-kopf... Akkor még szalmaszálja se volt. Direktbe fújt...
 — Ne hecceld belé magad!
 A visszafojtott haragtól úgy remegett a kezében az újságkivágás, hogy el sem tudta olvasni.
 — Mikor mondott hát igazat?!
 Hallántékomra szorítottam az ujjam.
 — A kritikus is — mint mindenki — akkor mond igazat, ha semmi jobb nem jut az eszébe.
 Dühösen az asztalra csapott. A mimóza porszirma aranyfüstként lepte el a csipkét. Úgy maradt a csokor tiszta meztelenül.
 Szavai, mint a kalapácsütések zúdultak az agyamra.
 — Bolondok vagytok?... Fatalisták?!
 Még jobban megemelte hangját, mintha nemcsak lélekben tartana siketnek.
 — Mire vársz?... Mit remélsz, ember?!... Öregen minden rúgás duplán számít.
 Összeszorítottam a számat.
 — Nem fogok megöregedni... Nem futja az erőmből.
 Elhallgatott, mert most érintettük először a saját kifutópályáját.
 Ki akartam használni a pillanatot, hogy megkérjem: terjessze bűvös karját rettenetes fájdalom fölé —, de ismét elébe vágott a szómnak. Igaz, halkabban...
 — Nincs egy aszpirinod? — kérdezte.